

DIAGNOZA

**PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH ZE
SPOŻYWANIEM ALKOHOLU, UŻYWANIEM
SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH,
UZALEŻNIENIAMI BEHAWIORALNYMI
I PRZEMOCĄ RÓWIEŚNICZĄ WŚRÓD
MŁODZIEŻY SZKOLNEJ W ZIELONCE**

OFICyna PROFILAKTYCZNA

**RAPORT Z BADAŃ ZREALIZOWANYCH
W 2020 ROKU**

METODOLOGIA BADAŃ

CELE BADAŃ:

- zidentyfikowanie problemów występujących wśród dzieci i młodzieży z miasta Zielonka takich jak: spożywanie napojów alkoholowych, zażywanie narkotyków, dopalaczy, palenie papierosów i e-papierosów, przemoc w rodzinie, przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc, hejt, hazard, korzystanie z urządzeń elektronicznych, czas wolny, relacje z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami;
- określenie skali oraz zakresu występujących problemów;
- wskazanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe;
- pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

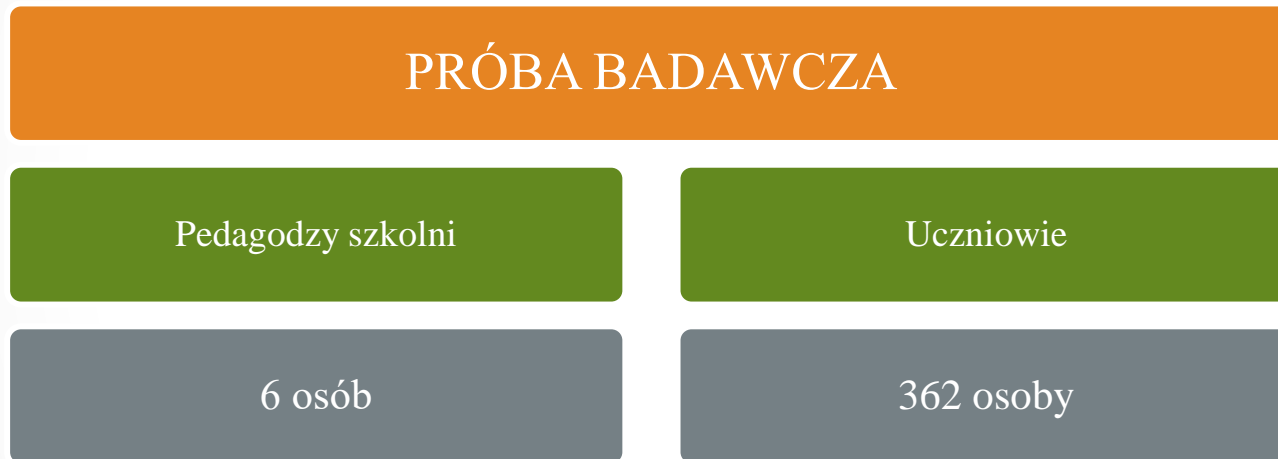
METODOLOGIA BADAŃ

PROBLEMATYKA BADANIA:

- problem alkoholowy,
- problem narkotykowy,
- problem nikotynowy,
- problem przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy i hejtu w Internecie,
- hazard,
- korzystanie z urządzeń elektronicznych,
- czas wolny,
- relacje z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

METODOLOGIA BADAŃ

PRÓBA BADAWCZA:

BADANIE UCZNIÓW ZE SZKÓŁ NA TERENIE MIASTA ZIELONKA

PROBLEM ALKOHOLOWY

Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło **22%** badanych, natomiast w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem piło **6%** uczniów.

Spośród deklarujących spożywanie alkoholu, 70% sięgnęło po niego po raz pierwszy w wieku 10-13 lat, 17% mając mniej niż 10 lat, a 13% miało wówczas 14-16 lat.

Wykres 1. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?

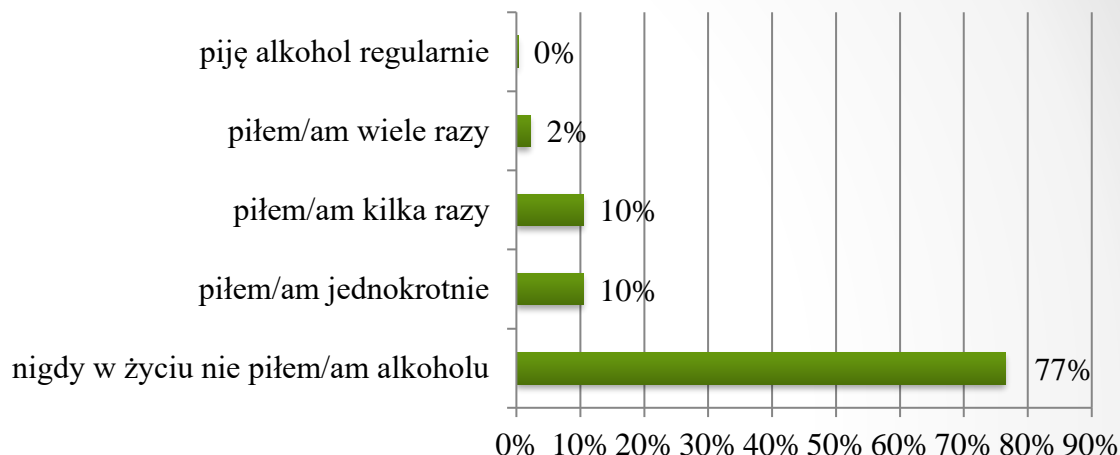

Tabela 1. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	17%	15
10-13 lat	70%	59
14-16 lat	13%	11

PROBLEM ALKOHOLOWY

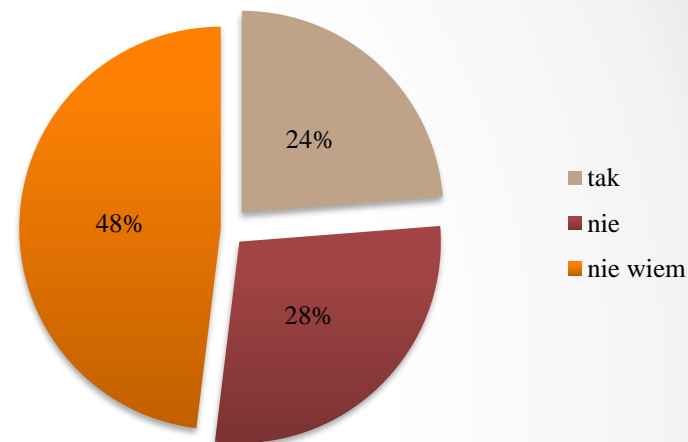
Co czwarty uczeń jest zdania, że jego rówieśnicy piją alkohol (24%).

Wykres 3. W jakich okolicznościach zdecydował/abyś się na sięgnięcie po alkohol?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wykres 2. Czy osoby w twoim wieku piją alkohol?

W opinii większości uczniów żadne z wymienionych okoliczności nie spowodowałyby sięgnięcia po alkohol przez uczniów. Co dziesiąty badany wskazał na uroczystości rodzinne.

PORÓWNIANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2012 ROKU - ALKOHOL

DIAGNOZA Z 2012 ROKU	DIAGNOZA Z 2020 ROKU	TENDENCJA
Do spożycia alkoholu przyznało się 51% uczniów.	22% uczniów sięgało po alkohol.	▼ Spadek o 29 pp.
34% uczniów sięgnęło po alkohol 30 dni przed badaniem.	6% uczniów sięgnęło po alkohol 30 dni przed badaniem.	▼ Spadek o 28 pp.
71% uczniów sięgnęło po piwo przy ostatniej okazji.	75% uczniów piło piwo kiedykolwiek w życiu.	▲ Wzrost o 4 pp.
65% uczniów sięgnęło po wino przy ostatniej okazji.	54% uczniów piło wino kiedykolwiek w życiu.	▼ Spadek o 11 pp.
61% uczniów sięgnęło po wódkę przy ostatniej okazji.	31% uczniów piło wódkę kiedykolwiek w życiu.	▼ Spadek o 30 pp.
52% uczniów sięgnęło po alkohol z ciekawości.	69% uczniów sięgnęło po alkohol z ciekawości.	▲ Wzrost o 17 pp.
Pozyskanie piwa za łatwe było w opinii łącznie 60% uczniów.	45% wszystkich respondentów oceniło możliwość zdobycia alkoholu jako łatwe.	▼ Spadek o 15 pp.
5% uczniów sięgnęło po alkohol w czasie 30 dni przed badaniem 6 lub więcej razy.	1% uczniów sięgnął po alkohol w czasie 30 dni przed badaniem 6 lub więcej razy.	▼ Spadek o 4 pp.

PROBLEM ALKOHOLOWY - WNIOSKI

Biorąc pod uwagę wyniki badań możemy stwierdzić, że problem spożywania alkoholu jest wśród uczniów z miasta Zielonka widoczny, jednak niealarmujący.

Z zebranych danych wynika, że bezpośredni kontakt z alkoholem miał co piąty uczeń, a wśród tych, którzy po niego sięgnęli, wielu respondentów spróbowało go jednokrotnie i dostało go do spróbowania od rodziców.

Dzięki porównaniu do wyników badań z 2012 roku dowiadujemy się także, że mniejszy odsetek uczniów sięga po alkohol. Warto mieć na uwadze przede wszystkim to, że znaczna część uczniów nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu (co trzeci badany) i uznaje alkohol za łatwo dostępny (blisko co drugi uczeń).

REKOMENDACJE

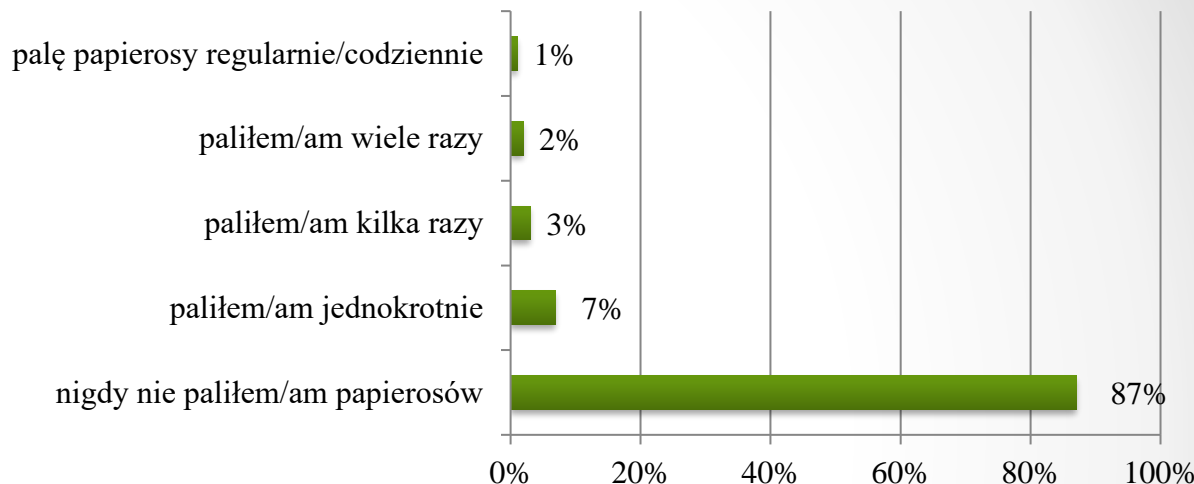
- Podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży poprzez przeprowadzenie programów rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).
- Przeprowadzenie działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu.
- Rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań.
- Prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, stanowi to bowiem czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez młodych ludzi.
- Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej.

PROBLEM NIKOTYNOWY

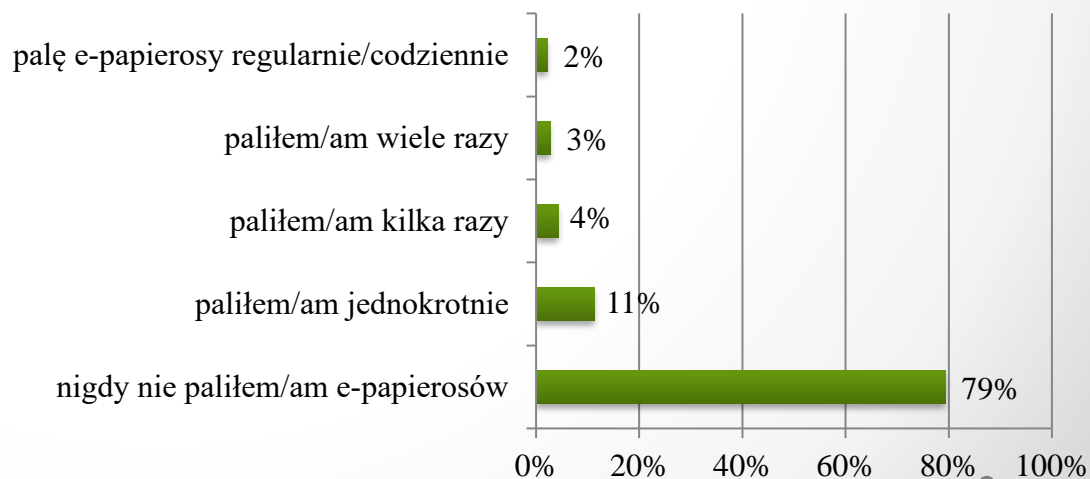
Papierosy kiedykolwiek w życiu paliło **13% uczniów**, w tym: 7% jednokrotnie, 3% - kilka razy, 2% - wiele razy, a 1% - regularnie/ codziennie.

E-papierosy kiedykolwiek w życiu paliło **20% uczniów**, w tym: 11% jednokrotnie, 4% - kilka razy, 3% - wiele razy, a 2% regularnie/ codziennie.

Wykres 4. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?

Wykres 5. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić e-papierosy?

PORÓWNIANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2012 ROKU - PAPIEROSY

DIAGNOZA Z 2012 ROKU	DIAGNOZA Z 2020 ROKU	TENDENCJA
Do palenia papierosów kiedykolwiek w życiu przyznało się 36% uczniów.	13% uczniów sięgnęło kiedykolwiek w życiu po papierosa.	▼ Spadek o 23 pp.
18% uczniów sięgnęło po papierosa 30 dni przed badaniem.	3% uczniów sięgnęło po papierosa 30 dni przed badaniem.	▼ Spadek o 15 pp.
9% uczniów sięgnęło po papierosy w czasie 30 dni przed badaniem 6 lub więcej razy.	2% uczniów sięgnęło po papierosy w czasie 30 dni przed badaniem 6 lub więcej razy.	▼ Spadek o 7 pp.
Pozyskanie papierosów za łatwe było w opinii łącznie 69% uczniów.	44% wszystkich respondentów oceniło możliwość zdobycia papierosów jako łatwe.	▼ Spadek o 25 pp.

PROBLEM NIKOTYNOWY - WNIOSKI

Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem palenia papierosów oraz e-papierosów jest wśród uczniów z miasta Zielonka widoczny, lecz nie przybiera znaczących rozmiarów, gdyż większość z nich paliła je jednokrotnie. Ponad to wskaźnik uczniów sięgających po papierosy kiedykolwiek w życiu w 2020 roku jest znacznie niższy od wskaźnika uczniów z 2012 roku.

Uczniowie częściej sięgali po e-papierosy, niż po tradycyjne papierosy. Niepokojący jest fakt, że dla znacznej części uczniów papierosy oraz papierosy elektroniczne są łatwe do zdobycia. Warto zaznaczyć, że uczniowie mają świadomość na temat szkodliwości palenia papierosów, natomiast w przypadku jego elektronicznego odpowiednika brakuje im wiedzy na ten temat.

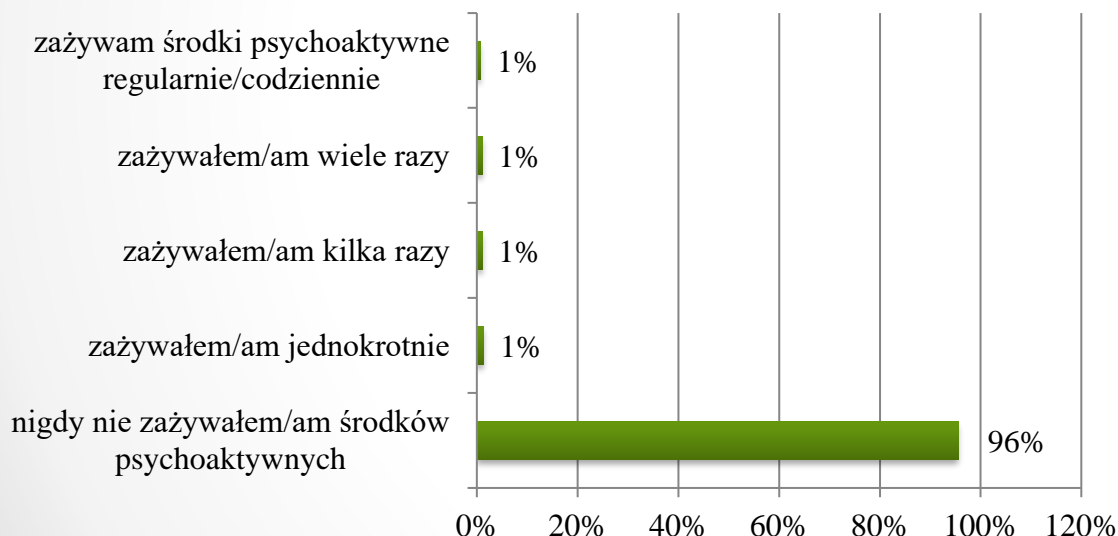
REKOMENDACJE

- Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu strategii informacyjnej, poprzez przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Pomocne w realizacji tej strategii, może być zaproszenie wykwalifikowanej osoby (np. lekarza), który w profesjonalny sposób przekaże uczniom odpowiedni zasób wiedzy, na temat skutków podejmowania takiego zachowania.
- Rozwijanie umiejętności budowania samokontroli, która jest uniwersalnym czynnikiem chroniącym przed paleniem papierosów, a także ogranicza inne zachowania ryzykowne młodych ludzi.
- Ograniczanie dostępności papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez szkolenia dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Do zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przyznało się 4% badanych (16 uczniów).

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

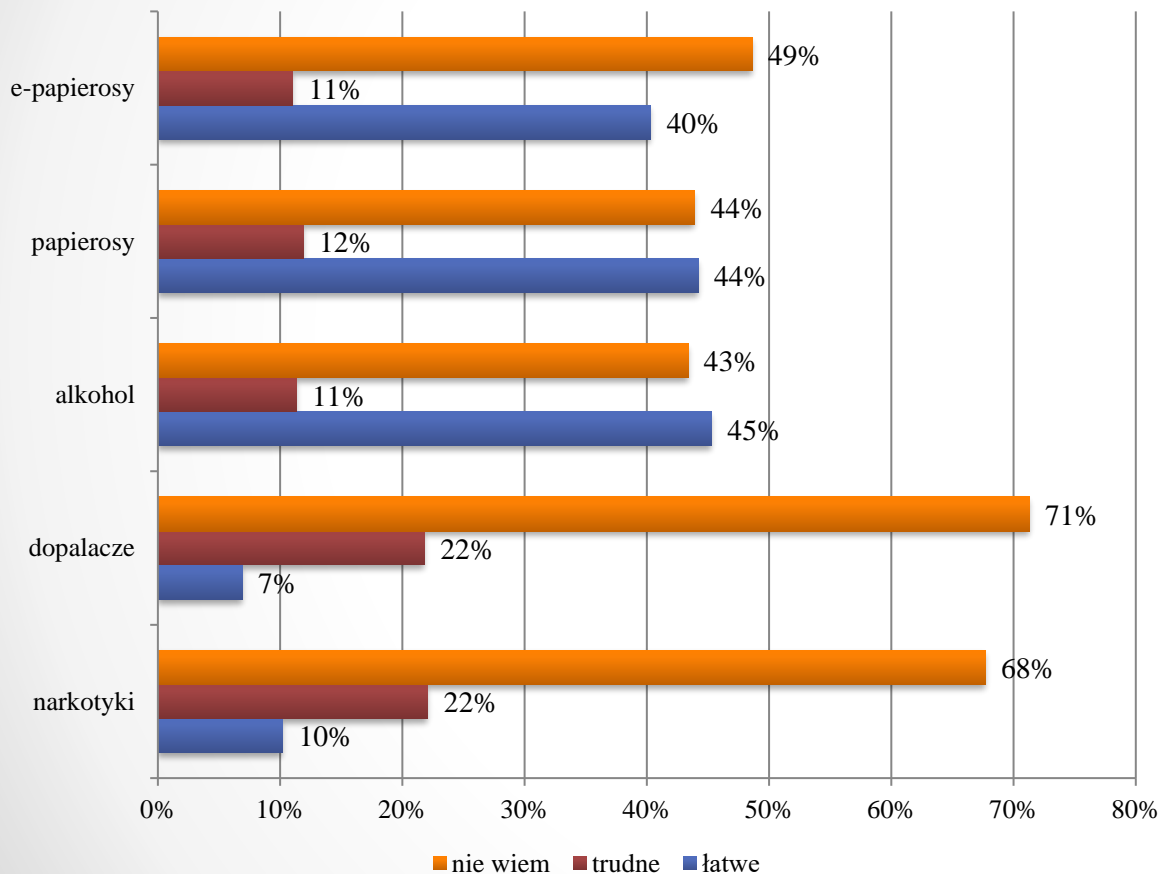

Najpowszechniejszą substancją psychoaktywną wśród uczniów jest marihuana lub haszysz.

Spośród deklarujących zażywanie substancji psychoaktywnych, większość sięgnęło po nie w wieku 10-13 lat.

DOSTĘPNOŚĆ SUBSTANCJI

Wykres 7. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 10% uczniów,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 7% uczniów,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 45% uczniów,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 44% uczniów,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 40% uczniów.

PORÓWNIANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2012 ROKU - NARKOTYKI

DIAGNOZA Z 2012 ROKU	DIAGNOZA Z 2020 ROKU	TENDENCJA
Sięgnięcie po narkotyki zadeklarowało 21% uczniów.	Nielegalne substancje psychoaktywne zażywało 4% badanych uczniów.	▼ Spadek o 17 pp.
Sięgnięcie po dopalacze zadeklarowało 2% uczniów.	Dopalacze zażywał 1% badanych uczniów.	▼ Spadek o 1 pp.
12% uczniów stwierdziło, że na terenie Miasta marihuana/haszysz jest łatwo dostępna.	10% uczniów ocenia możliwość zdobycia narkotyków na terenie miasta Zielonka jako łatwe.	▼ Spadek o 2 pp.
17% młodych mieszkańców Miasta stwierdziło, że dopalacze są łatwe dostępne w Zielonce.	7% uczniów ocenia możliwość zdobycia dopalaczy na terenie miasta Zielonka jako łatwe.	▼ Spadek o 10 pp.
10% uczniów sięgnęło po marihuanę lub haszysz 30 dni przed badaniem.	2% uczniów sięgnęło po narkotyki 30 dni przed badaniem.	▼ Spadek o 8 pp.

PROBLEM NARKOTYKOWY - WNIOSKI

Analiza wyników przeprowadzonego pod kątem środków psychoaktywnych badania pozwala stwierdzić, że problem ten wśród młodzieży występuje w znikomym stopniu, gdyż: większość badanych nie ma doświadczenia związanego z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy oraz niewielka część uczniów nie posiada świadomości na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia. Uczniowie z miasta Zielonka rzadziej sięgają po narkotyki oraz dopalacze, w porównaniu do Diagnozy z 2012 roku. Niepokojący jest natomiast odsetek uczniów uznających narkotyki oraz dopalacze za łatwe do zdobycia na terenie ich miejscowości.

REKOMENDACJE

- Prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Pomóc w tym mogą ulotki, broszury czy plakaty, zawierające informacje na ten temat.
- Zapewnienie współpracy różnych instytucji i ośrodków zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień w społeczności lokalnej. Skuteczna interwencja wobec nastolatków już sięgających po środki psychoaktywne wymaga pozyskania ich zaufania, zapewnienia możliwie jak największej dyskrecji, kompetencji i szybkości działania.
- Przeprowadzanie programów rozwijania umiejętności psychospołecznych ucznia – realizowane przez cykl kilku lub kilkunastu zajęć, wsparte przez zajęcia uzupełniające w późniejszych latach edukacji oraz oparte na interaktywnej metodyce kształcenia.
- Przeprowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.

PROBLEM PRZEMOCY

Do doświadczania przemocy przyznało się **39%** respondentów.

- 28% doznało przemocy psychicznej,
- 20% doznało przemocy fizycznej,
- 4% doznało przemocy seksualnej,
- 3% doznało zaniedbania.

Tabela 2. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktos cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	78%	100
ktos cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	55%	71
ktos dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktos mówił o twoim ciecie w sposób który cię zawstydział itp.	11%	14
nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawaleś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.	9%	12

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Tabela 3. Jakiego rodzaju przemoc stosowałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłeś/aś kogoś, kopaleś/aś, szarpałeś/aś, dusiłeś/aś, popychałeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp.	63%	80
przezywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp.	60%	77
dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzyła/a, mówiłeś/aś o czymś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	5%	7

Do stosowania przemocy przyznało się **39%** respondentów.

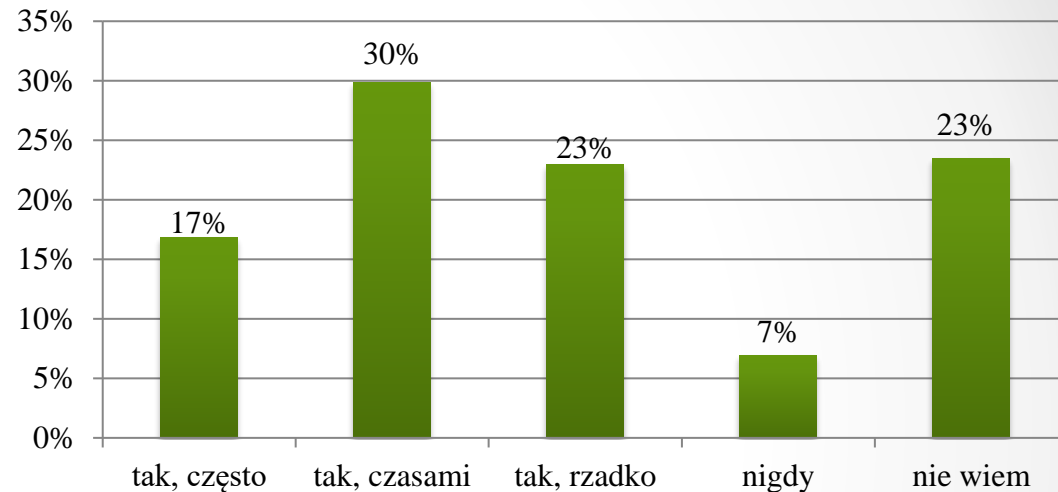
- 20% stosowało przemoc psychiczną,
- 20% stosowało przemoc fizyczną,
- 2% stosowało przemoc seksualną.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

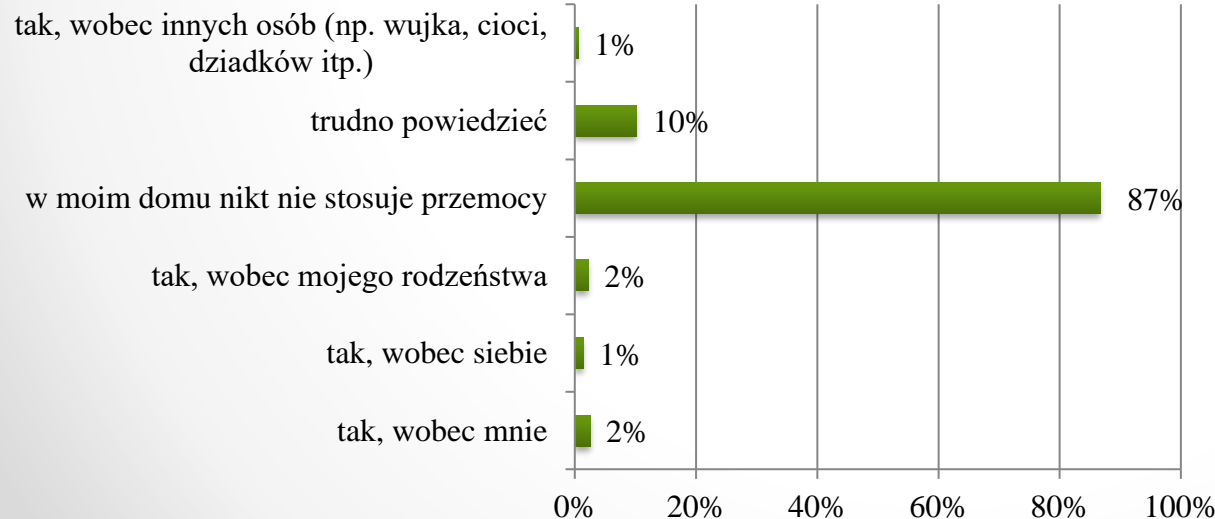
PROBLEM PRZEMOCY

Aż 70% uczniów jest zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy, w tym według: 23% - rzadko, 30% - czasami, a 17% często.

Wykres 8. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Wykres 9. Czy w Twoim domu członkowie rodziny stosują przemoc?

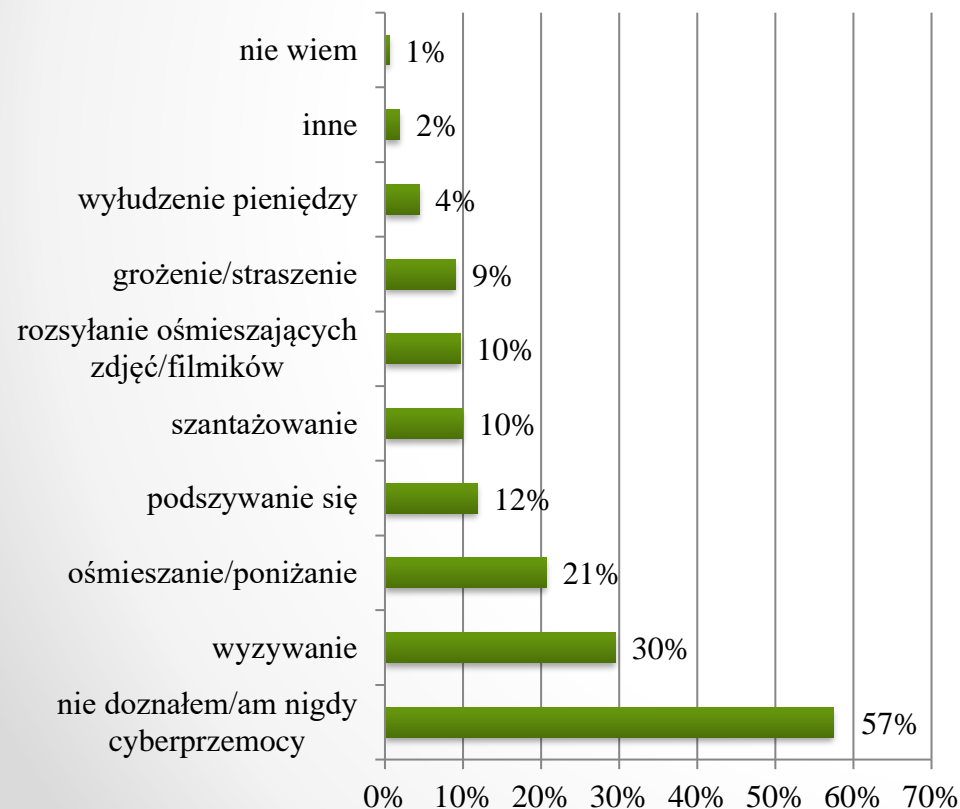
2% uczniów przyznało, że doświadcza przemocy domowej, w domach 1% osób przemoc stosowana jest wobec siebie nawzajem, a w przypadku 2% wobec rodzeństwa.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

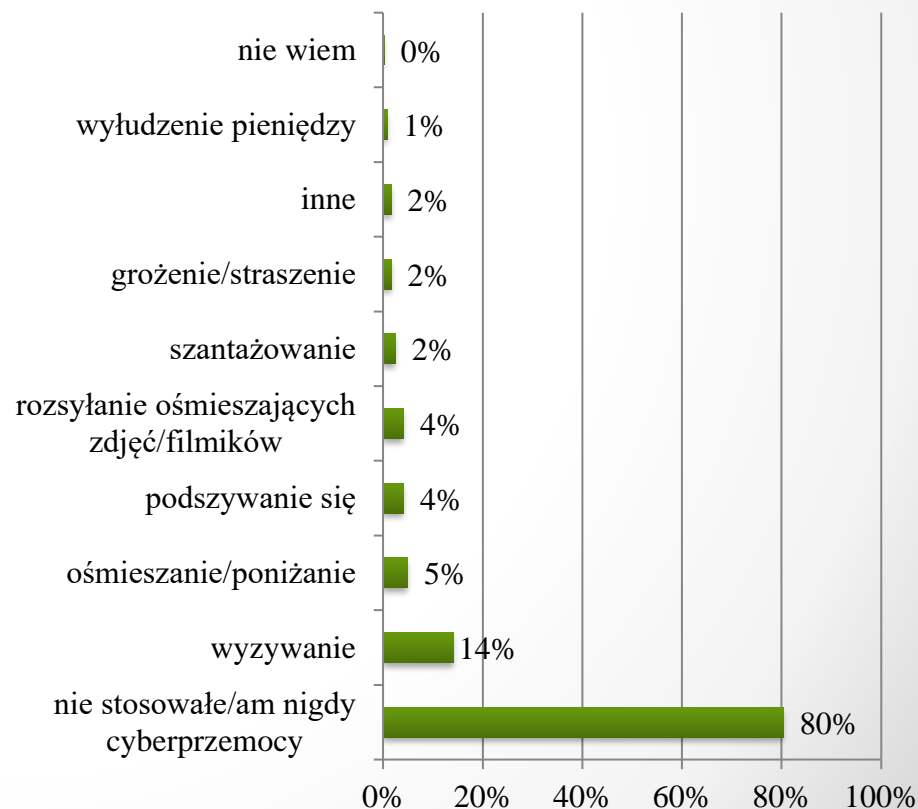
PROBLEM CYBERPRZEMOCY

43% uczniów przyznało, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast co piąty badany odpowiedział, że ją stosował (20%).

Wykres 10. Czy doznałeś/aś kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

Wykres 11. Czy stosowałeś/aś kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

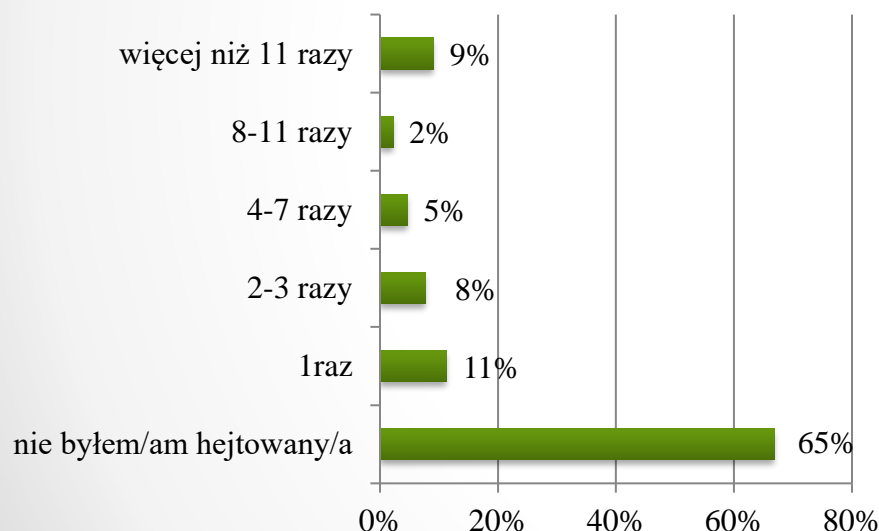
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

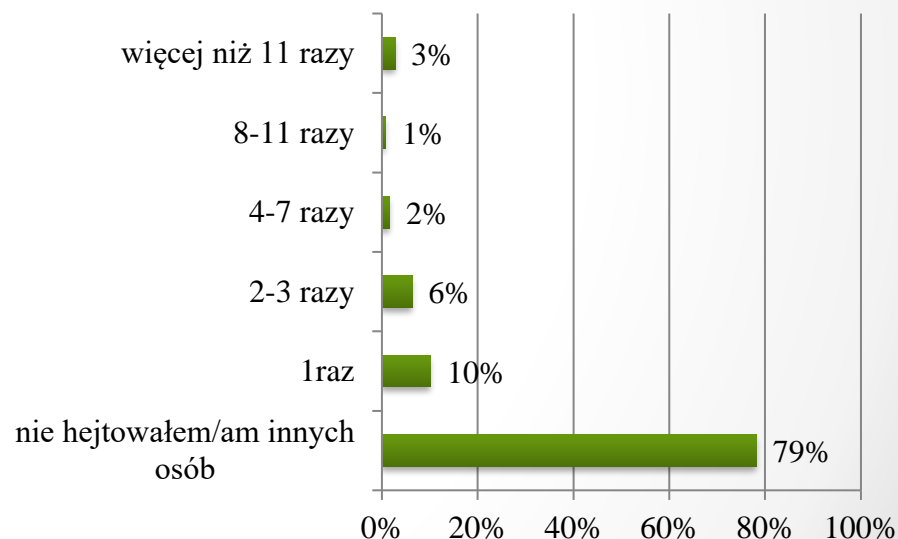
PROBLEM HEJTU W INTERNECIE

Co trzeci uczeń przyznał, że doświadczył hejtu przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy (35%), natomiast co piąty badany odpowiedział, że go stosował (22%).

Wykres 12. Jak często byłeś/aś hejtowany/a poprzez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Wykres 13. Jak często hejtowałeś/aś inne osoby przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2012 ROKU - PRZEMOC

DIAGNOZA Z 2012 ROKU	DIAGNOZA Z 2020 ROKU	TENDENCJA
30% uczniów zadeklarowało doświadczenie w swojej szkole grożenia pobiciem lub zastraszania słownego.	25% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy psychicznej.	▼ Spadek o 5 pp.
26% uczniów zadeklarowało doświadczenie w swojej szkole celowego uderzenia lub pobicia.	18% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy fizycznej.	▼ Spadek o 8 pp.
15% uczniów zadeklarowało stosowanie w swojej szkole grożenia pobiciem lub zastraszania słownego.	20% uczniów przyznało, że stosowało przemoc psychiczną.	▲ Wzrost o 5 pp.
21% uczniów zadeklarowało stosowanie w swojej szkole celowego uderzenia lub pobicia.	20% uczniów przyznało, że stosowało przemoc fizyczną.	▼ Spadek o 1 pp.

PROBLEM PRZEMOCY - WNIOSKI

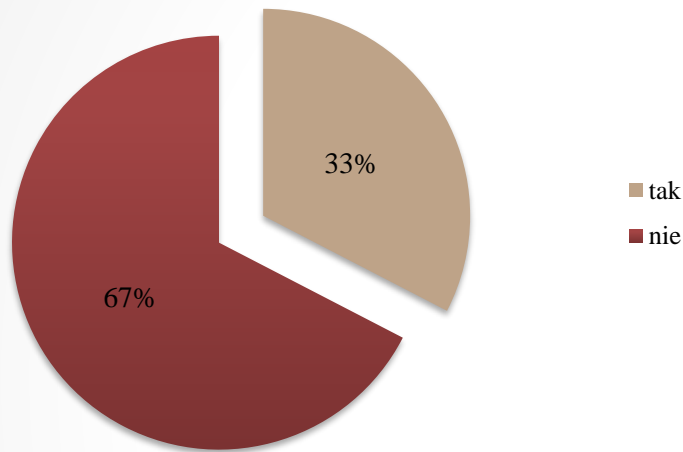
Biorąc pod uwagę wyniki badań możemy stwierdzić, że problem przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy występuje na wysokim poziomie i domaga się podjęcia działań profilaktycznych – znaczna część uczniów zadeklarowała bowiem doświadczenie przemocy ze strony kolegów ze szkoły, stosowanie jej wobec rówieśników, doznanie cyberprzemocy, hejtu w Internecie oraz występowanie w swojej szkole przemocy. Odsetek uczniów, którzy doświadczyli przemocy psychicznej w szkole w 2020 roku jest niższy niż w 2012 roku, natomiast wzrósł odsetek uczniów stosujących przemoc psychiczną.

REKOMENDACJE

- Przeprowadzenie zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację.
- Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- Realizacja zajęć integracyjnych w klasach mających na celu budowanie konstruktywnego środowiska wychowawczego, wzmacnianie więzi pomiędzy rówieśnikami, tworzenie związków opartych na partnerstwie, dobrych relacjach i wzajemnym wsparciu.
- Prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.
- Opracowanie procedur reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy oraz podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

HAZARD

Wykres 14. Czy zdarzyło Ci się grać w gry za pieniądze?

Co trzeci uczeń grał w gry za pieniądze kiedykolwiek w życiu (33%).

Tabela 4. Jak często grałeś/aś lub obstawiałeś/aś gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-5 razy	40%	47
6-10 razy	5%	6
11-20 razy	3%	3
częściej niż 20 razy	3%	4
nie grałem/am w gry za pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy	49%	58

W ciągu ostatnich 12 miesięcy w gry za pieniądze grało 15% uczniów. Większość grała w nie 1-5 razy.

PROBLEM HAZARDU - WNIOSKI

Badania wykazały, że w gry za pieniądze z nadmierną częstotliwością gra niski odsetek uczniów, w związku z czym możemy stwierdzić, iż problem ten jest widoczny u małej części młodych mieszkańców Miasta.

Warto podjąć jednak działania profilaktyczne w tym zakresie, gdyż bezpośredni kontakt z grami za pieniądze miał co trzeci uczeń.

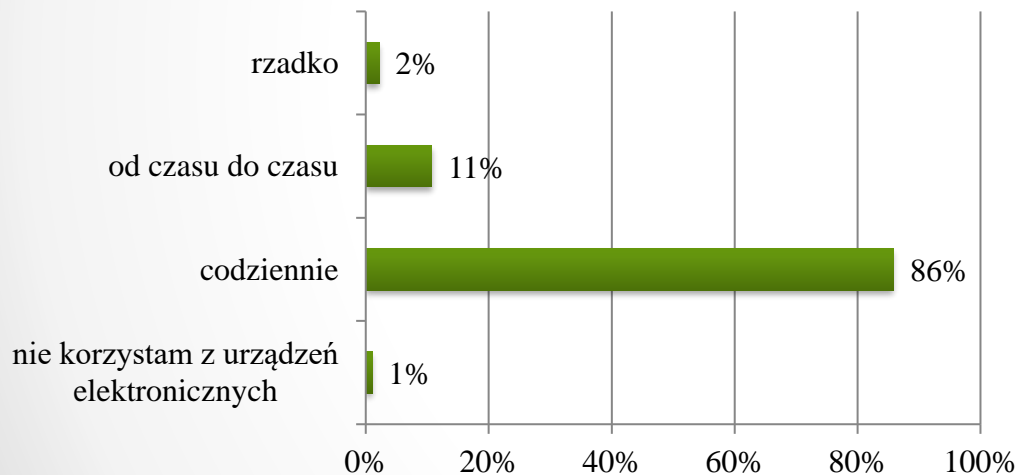
REKOMENDACJE

- Działaniami profilaktycznymi należy objąć te miejsca, gdzie istnieje możliwość grania w gry na pieniądze czy też podejmowania zakładów, bowiem osoby do 18. roku życia obowiązuje zakaz wstępu do salonów gier oraz punktów na przyjmowanie zakładów wzajemnych. Młodzi ludzie przed osiągnięciem pełnoletności nie mogą również uczestniczyć w grach losowych, poza loteriami fantowymi i promocyjnymi. Należy umieścić informacje o zakazie dotyczącym osób niepełnoletnich w widocznym miejscu na maszynach do gry i innych miejscach (np. zakłady bukmacherskie). Osoby pracujące w takich miejscach powinny zostać przeszkolone.
- Zastosowanie strategii informacyjnej, poprzez przekazywanie dzieciom wiadomości na temat negatywnych konsekwencji grania w gry na pieniądze. Zajęcia takie mogą się odbywać np. w ramach godziny wychowawczej.
- Warto zwrócić uwagę rodzicom na występowanie tego problemu i konsekwencje jakie może za sobą nieść. Wskazane jest podejmowanie rozmów z dzieckiem na temat podejmowania hazardu w młodym wieku, a także uważne przyglądanie się symptomom wskazującym na to, że dziecko podejmuje się tego typu zachowań.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Większość uczniów korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie (86%).

Wykres 15. Jak często korzystasz z urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier itp.)?

- 7% korzysta z urządzeń elektronicznych do godziny,
- 38% od 1 do 3 godzin,
- 33% od 3 do 6 godzin,
- 12% od 6 do 10 godzin,
- 6% powyżej 10 godzin.

Główne powody korzystania z urządzeń elektronicznych to:

- kontakt ze znajomymi,
- słuchanie muzyki,
- oglądanie filmów/seriali,
- nuda,
- nauka,
- granie w gry.

PROBLEM KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH - WNIOSKI

Badania wykazały, że z urządzeń elektronicznych codziennie korzysta większość młodych mieszkańców Miasta, a problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych może dotyczyć nawet 18% uczniów.

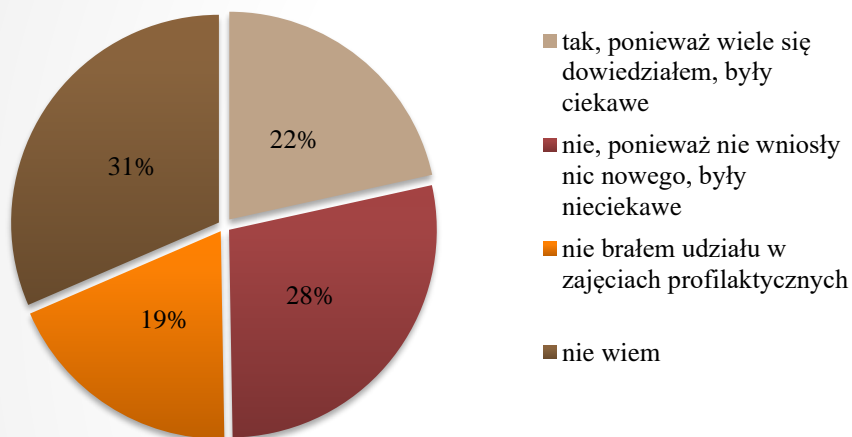
Niepokojący jest także odsetek uczniów, którzy nie śpią w nocy, bo korzystają z urządzeń elektronicznych oraz próbujących bezskutecznie ograniczyć spędzany na nich czas. W związku z powyższymi wynikami badań zaleca się przeprowadzenie długoterminowych działań profilaktycznych.

REKOMENDACJE

- Przeprowadzenie warsztatów poruszających problematykę użytkowania oraz wykorzystywania współczesnych mediów. Warsztat powinien uczyć dzieci jak bezpiecznie poruszać się po świecie cyberprzestrzeni.
- Przeprowadzenie zajęć dla uczniów mających na celu zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od urządzeń elektronicznych. Pomocne przy realizacji takich zajęć może być rozpowszechnienie ulotek informujących o takim problemie.
- Projektując sieć oddziaływań pod kątem uzależniania od Internetu należy skupić się również na pozytywnych stronach korzystania z Internetu (możliwość rozwoju, nauki języków, zdobywanie informacji) oraz uświadamianiu dzieciom i młodzieży negatywnych skutków nadmiernego przebywania w sieci. Warto również skupić się na wyidealizowanych wzorcach przekazywanych przez portale społecznościowe (idealne ciała, ideale ubrania, idealne życie) oraz na tym, jak nie dać się przez te wzorce manipulować i im podporządkowywać.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Wykres 16. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?

- Co piąty uczeń nie brał udziału w zajęciach profilaktycznych,
- co czwarty uczeń uważa, że prowadzone zajęcia były nudne i nie wniosły nic nowego,
- co piąty uczeń uważa, że zajęcia były ciekawe i wiele się z nich dowiedział.

Najefektywniejszą formą zajęć profilaktycznych dla uczniów są zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą.

PORÓWNIANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2012 ROKU – DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

DIAGNOZA Z 2012 ROKU	DIAGNOZA Z 2020 ROKU	TENDENCJA
28% uczniów nie uczestniczyło w zajęciach profilaktycznych w przeciągu ostatniego roku.	19% uczniów przyznało, że nie brało udziału w zajęciach profilaktycznych.	▼ Spadek o 9 pp.
21% uczniów zadeklarowało, że prowadzone zajęcia profilaktyczne były nudne.	28% uczniów uważa, że zajęcia profilaktyczne były nieciekawe i nie wniosły nic nowego.	▲ Wzrost o 7 pp.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE- WNIOSKI

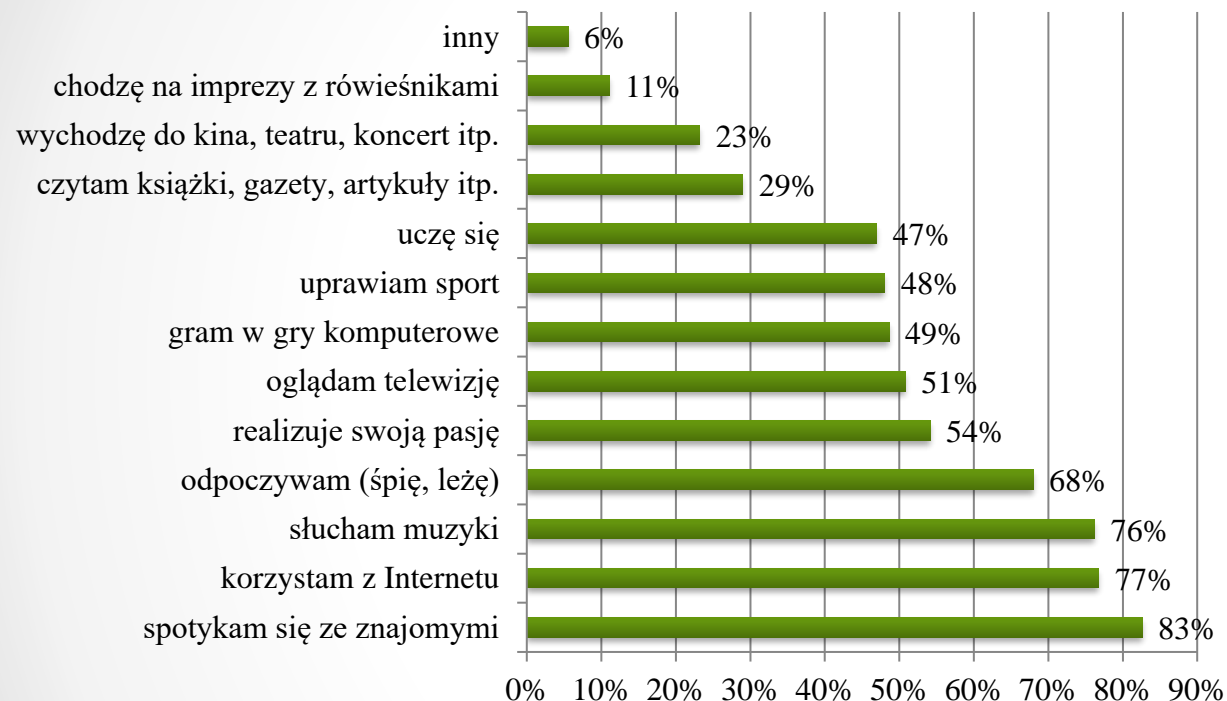
Bazując na uzyskanych wynikach badań można stwierdzić, że znaczna część uczniów z miasta Zielonka ocenia działania profilaktyczne jako mało ciekawe i niewnoszące nic nowego, a część nie brała w takich zajęciach udziału. W porównaniu do 2012 roku zmniejszył się odsetek uczniów nie biorących udziału w zajęciach profilaktycznych, ale zwiększeniu uległa liczba uczniów deklarujących, że zajęcia te są nieciekawe i nudne.

REKOMENDACJE

- Organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń, obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz podnoszące ich kompetencje w zakresie realizacji warsztatów i zajęć profilaktycznych (w tym programów rekomendowanych).
- Zaleca się również systematyczne prowadzenie badań związanych przede wszystkim z diagnozą zachowań problemowych oraz ewaluacją programów profilaktycznych.
- Projektując sieć profilaktyki należy w pierwszej kolejności korzystać z profesjonalnych działań – programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii. Mając na uwadze rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku żadne działania o charakterze jednorazowym, akcyjnym (np. pogadanki, spektakle, festyny) nie zastąpią działań profesjonalnych i mogą stanowić jedynie ich uzupełnienie. W związku z takim założeniem formy profilaktyczne wymienione przez uczniów jako atrakcyjne powinny stanowić jedynie spójny element zaplanowanego i zintegrowanego procesu oddziaływań profilaktycznych.

CZAS WOLNY

Wykres 17. W jaki sposób spędzasz swój czas wolny?

Większość uczniów podczas swojego czasu wolnego:

- spotyka się ze znajomymi,
- korzysta z Internetu,
- słucha muzyki,
- odpoczywa,
- realizuje swoją pasję,
- ogląda telewizję,
- gra w gry komputerowe,
- uprawia sport,
- uczy się.

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

RELACJE I OPINIE O SZKOLE

Tabela 5. Jak bardzo jesteś zadowolony/a z:

	Bardzo zadowolony/a	Zadowolony/a	Średnio zadowolony/a	Niezadowolony/a	Bardzo niezadowolony/a
Relacji ze swoimi rodzicami	48%	39%	8%	2%	2%
Relacji ze swoimi rówieśnikami	37%	41%	15%	4%	2%
Relacji z nauczycielami	16%	41%	32%	7%	4%

- 87% uczniów jest zadowolonych ze swoich relacji z rodzicami,
- 78% uczniów jest zadowolonych ze swoich relacji z rówieśnikami,
- 57% uczniów jest zadowolonych ze swoich relacji z nauczycielami.

- 41% uczniów nie lubi chodzić do swojej szkoły,
- 27% uczniów nie czuje się bezpiecznie w swojej szkole,
- 29% uczniów nie jest zadowolonych ze swoich wyników w nauce,
- 23% uczniów nie lubi swojej klasy.

Tabela 6. Odnieś się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali.

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie wiem
Lubię chodzić do swojej szkoły	11%	42%	23%	18%	5%
W swojej szkole czuje się bezpiecznie	18%	48%	15%	12%	7%
Jestem zadowolony/a ze swoich wyników w nauce	18%	47%	20%	9%	6%
Lubię swoją klasę	32%	39%	15%	8%	6%

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU DO WYNIKÓW BADAŃ Z 2012 ROKU – CZAS WOLNY, RELACJE I BEZPIECZEŃSTWO

	DIAGNOZA Z 2012 ROKU	DIAGNOZA Z 2020 ROKU	TENDENCJA
CZAS WOLNY	W swoim wolnym czasie 46% uczniów uprawia sport.	48% uczniów przyznało, że uprawia sport w czasie wolnym.	▲ Wzrost o 2 pp.
	73% uczniów korzysta z komputera w czasie wolnym.	77% uczniów w czasie wolnym korzysta z Internetu.	▲ Wzrost o 4 pp.
	18% uczniów zadeklarowało czytanie książek lub czasopism w czasie wolnym.	29% uczniów czyta książki, gazety w czasie wolnym.	▲ Wzrost o 11 pp.
	34% uczniów ma swoje hobby.	54% uczniów ma swoje hobby.	▲ Wzrost o 20 pp.
RELACJE Z RÓWIEŚNIKAMI	83% uczniów ocenia swoje relacje jako bardzo dobre lub dobre.	78% uczniów ocenia swoje relacje jako bardzo dobre lub dobre.	▼ Spadek o 5 pp.
	2% uczniów ocenia swoje relacje jako złe lub bardzo złe.	6% uczniów ocenia swoje relacje jako złe lub bardzo złe.	▲ Wzrost o 4 pp.
BEZPIECZEŃSTWO	10% uczniów czuje się niebezpiecznie lub raczej niebezpiecznie w swojej szkole.	19% uczniów czuje się niebezpiecznie lub raczej niebezpiecznie w swojej szkole	▲ Wzrost o 9 pp.
	Bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w swojej szkole czuje się 76% uczniów.	Bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w swojej szkole czuje się 66% uczniów.	▼ Spadek o 10 pp.

CZAS WOLNY, RELACJE, SZKOŁA - WNIOSKI

Porównując ze sobą wyniki badań możemy zauważyć pozytywną tendencję, gdyż większy odsetek uczniów w swoim wolnym czasie uprawia sport, czyta książki, gazety, artykuły, jak również posiada swoje hobby. Możemy zauważyć, że w porównaniu do 2012 roku zmniejszył się odsetek uczniów, którzy uważają swoje relacje z rówieśnikami za dobre lub bardzo dobre, a także więcej uczniów ocenia je jako złe lub bardzo złe. Zwiększył się również odsetek uczniów, którzy czują się w szkole niebezpiecznie lub raczej niebezpiecznie. Należy zwrócić uwagę, że duży odsetek uczniów nie lubi chodzić do swojej szkoły oraz nie lubi swojej klasy.

REKOMENDACJE

- Zalecanym działaniem jest również rozwój lub tworzenie placówek wsparcia dziennego, które odgrywają istotną rolę w systemie pomocy zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.

„[...] placówki wsparcia dziennego stanowią skuteczny instrument wspierania rodzin, szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; placówki świadczą pomoc adekwatną do potrzeb dzieci. Mimo skromnych warunków, w jakich funkcjonują, realizują prawidłowo swoje zadania, a ich praca przynosi wymierne pozytywne efekty w zakresie rozwoju osobowości dziecka, postępów w nauce oraz kształtowania relacji społecznych, opartych na wzajemnej pomocy. Pozytywne efekty pracy z dziećmi w placówkach potwierdzili zgodnie rodzice, nauczyciele, jak i same dzieci” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku.

BADANIE PEDAGOGÓW SZKOLNYCH

PROBLEMY SPOŁECZNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Wśród największych problemów dzieci i młodzieży znalazły się:

- zachowania wulgarne, brak kultury osobistej,
- przemoc i agresja pomiędzy uczniami,
- wagarowanie,
- brak umiejętności wyrażania emocji,
- cyberprzemoc,
- wykluczenie społeczne,
- brak zaangażowania rodziców w proces wychowawczo-dydaktyczny.

Z odpowiedzi badanych wynika, że uczniowie w szkołach często stosują wulgaryzmy, zachowują się agresywnie w stosunku do swoich rówieśników, przezywają się, samowolnie opuszczają teren szkoły, wyśmiewają się z innych uczniów, poniżają, lekceważą zarówno rówieśników, jak i dorosłych, palą papierosy oraz stosują cyberprzemoc

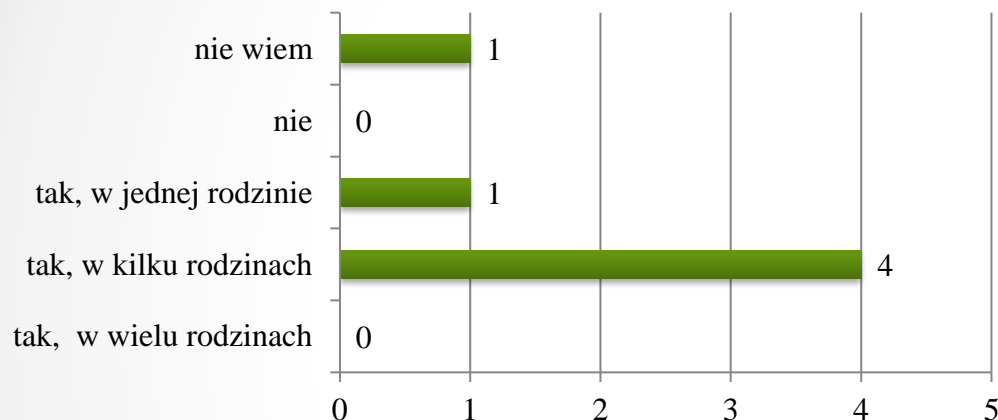
REKOMENDACJE

- Organizowanie różnego rodzaju działań na rzecz integracji rodziny.
- Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.
- Zorganizowanie warsztatów, zajęć wspomagających umiejętności i kompetencje wychowawcze rodziców. Celem zajęć jest wspieranie rodziców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi, nauka umiejętności porozumiewania się, podnoszenie kompetencji wychowawczych oraz nauka dialogu i kształtowanie więzi opartych na wzajemnym zaufaniu. Korzyści płynące z zajęć dla rodziców to m.in. poprawa relacji z dzieckiem, budowanie więzi między rodzicami i dziećmi, umiejętność nazywania i rozpoznawania emocji, nauka umiejętnego stawiania granic w relacjach z dziećmi, a także modyfikowanie niepożądanych zachowań dziecka.
- Rozpowszechnienie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczania problemów.
- Udzielanie pomocy z zakresu diagnozy, poradnictwa, konsultacji, terapii indywidualnej, grupowej, prowadzenie warsztatów edukacyjnych i innych.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

Wykres 18. Czy w rodzinach Pana/i uczniów występuje przemoc?

O przemocy w kilku rodzinach uczniów wie 4 badanych (67%), natomiast w jednej rodzinie – 1 osoba (17%).

Większość respondentów przyznało, że gdyby dostrzegli ślady przemocy u ucznia wezwaliby do szkoły rodziców, porozmawialiby z uczniem oraz powiadomiliby Ośrodek Pomocy Społecznej.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Zdaniem pedagogów szkolnych uczniowie biorą papierosy głównie od rodziców, bez ich zgody lub częściej ich koledzy. W przypadku zażywania narkotyków, wszyscy badani są zdania, że uczniowie nie sięgają po takie substancje, ale jeśli już je zażywają to zdobywają w inny sposób. W przypadku alkoholu badani nie wiedzą skąd uczniowie go biorą, natomiast najczęściej wskazywali na kradzież alkoholu od rodziców.

Uzyskane w procesie badawczym odpowiedzi pokazują, że zdaniem pedagogów uczniowie piją alkohol, palą papierosy i zażywają substancje psychoaktywne z takich powodów jak:

- chęć przypodobania się innym,
- namowa kolegów,
- chęć lepszej zabawy,
- nuda.

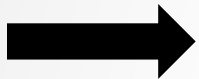
2 pedagogów zna przynajmniej jednego z rodziców ucznia, który nadużywa alkoholu (33%).

REKOMENDACJE

- Realizacja oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez wspieranie osób i rodzin doświadczających przemocy oraz zagrożonych przemocą.
- Organizowanie zajęć profilaktycznych mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy.
- Włączenie w profilaktykę przemocy rówieśniczej rodziców/opiekunów poprzez informowanie o podejściu szkoły do przemocy, rozwiązań i procedur w tym zakresie oraz wskazywanie działań, które należy podjąć, gdy dziecko doświadcza tego problemu.
- Przekazanie uczniom wiedzy na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji.
- Tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne, grupy samopomocowe). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I WIEDZA PEDAGOGÓW

We wszystkich szkołach są gromadzone i udostępniane materiały dotyczące uzależnień, prowadzone są lekcje wychowawcze dotyczące asertywności i uzależnień oraz współpraca z rodzicami. Pedagodzy z 3 szkół wskazali na programy rekomendowane przez PARPA. Według pedagogów najbardziej skutecznymi działaniami profilaktycznymi są: prowadzenie zajęć dotyczących profilaktyki uzależnień, współpraca z rodzicami oraz prowadzenie lekcji wychowawczych dotyczących uzależnień i asertywności.

Wiedza pedagogów szkolnych na tematy związane z papierosami, alkoholem, narkotykami, dopalaczami, przemocą, cyberprzemocą jest dobra, gdyż tylko nieliczne osoby w przypadku narkotyków, dopalaczy i alkoholu odpowiedziały, że raczej nie mają na ten temat wiedzy.

Analiza wyników przeprowadzonego badania pozwala stwierdzić, że uczniowie mają wiedzę na temat tego, co zrobić jeśli ich lub kogoś kogo znają dotknie problem przemocy w rodzinie.

REKOMENDACJE

- Organizowanie zajęć profilaktycznych trwających od 10 do 30 godzin w roku szkolnym. Jak wynika z przeprowadzonych badań, wielogodzinnym działaniom profilaktycznym towarzyszy wzrost pozytywnych zachowań uczniów.
- Wyposażenie nauczycieli, pedagogów szkolnych i psychologów w profesjonalną wiedzę na temat strategii i metod działań profilaktycznych.
- Propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości tego osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat ulotek, plakatów oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach sportowych.
- Zajęcia sportowe powinny wzmacniać czynniki chroniące, zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów promujących wzorzec trzeźwości (trenera, znanych sportowców, nauczycieli wychowania fizycznego itp.) i rozwijanie zainteresowań, z wyraźnym określeniem zasad zachowania w różnych sytuacjach (postawa wobec używek, rozwiązywanie konfliktów, eliminowanie przemocy). Istotne jest również, aby osoba prowadząca takie zajęcia miała odpowiednie przygotowanie i wiedzę w zakresie profilaktyki.

Dziękuję za uwagę!

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl